

Nagyhatalmi konfliktusok 1618 és 1820 között (emelt)

–VÁZLAT–

I.

A harmincéves háború

(1618-48)

Előzmények:

- Habsburg Birodalom <-> helyi rendek + Franciaország (*nagyhatalmi törekvés*)
- Habsburg Birodalom <-> német protestáns fejedelmek
- Hollandia:
 - függetlenedni akar a spanyoloktól

Cseh szakasz (1618-20/23)

- Második prágai defenestráció:
 - csehek kidobják az ablakon a Habsburg követeket ---> kitör a háború
- Fehérhegyi csata: (1620)
 - csehek vesztenek, a cseh nemesség elveszíti jogainak nagy részét, Csehországot beolvasztják az örökös tartományokba

Dán szakasz (1625-29)

- Wallenstein tábornok legyőzi a dánok, majdnem a Balti-tengerig szorítja őket

Svéd szakasz (1630-35)

- Kezdeti svéd sikerek
- Lützeni csata: 1632
 - Meghal a svéd király, II. Gusztáv Adolf, de legyőzik az osztrákokat

Francia szakasz (1635-48)

- Franciaország bár katolikus, a német protestánsokat támogatja
- Habsburg Birodalom eddigre kimerül --> Fr.o. belépésével elkerülhetetlen a vereségük

A vesztfáliai béke: (1648)

- Hollandia és Svájc függetlenségének elismerése
- Fr.o. megkapja Elzászt
- Német fejedelemségek önálló külpolitikai jogot kapnak
- Augsburgi vallásbéke kiterjesztése
 - A vallás ezentúl egyéni lesz (*törlik „azé a vallás, akié a föld” elvet*)
 - Kiterjesztik a református vallásra is

II.

A spanyol örökösödési háború

(1701-14)

Előzmények:

- 1701-ben férfiágon kihal a spanyol Habsburg-ház
- V. Fülöp (*Bourbon-ház*) <-> Károly főherceg (*Habsburg-ház*)
- Ha Fr.o. megszerzi Sp.o.-t, akkor rendkívüli erőre tesz szert -> nagyhatalmak a Habsburgokat támogatják

A háború és a béke:

- Kezdeti francia sikerek
- Höchstädti csata (1704): döntő francia vereség
- Utrechti béke (1713):
 - Károly főherceg eközben Német-római császár lesz (nem örökölheti a spanyol részeket is) -> Fülöp megkapja a spanyol trónt, de nem egyesítheti Franciaországgal
 - Létrejön a Porosz Királyság
 - Britek megkapják Gibraltárt
 - Az osztrákok megszerzik Nápolyt és Milánót

III.

Az osztrák örökösödési háború

(1740-48)

Előzmények:

- ◆ III. Károlynak nem születik fiú utódja --> kiadja a pragmática sanctiot
- ◆ A német fejedelmek nem fogadják el Mária Teréziát törvényes uralkodónak, ezért kitör a háború.

A háború és a béke:

- ◆ A Habsburg Birodalom elveszíti Sziléziát, de az 1748-as aacheni békében elismerik Mária Terézia uralkodását
- ◆ A hétéves háború (1756-63) során megpróbálja visszaszerezni Sziléziát, de nem jár sikerrel; a franciák elveszítik Észak-amerikai gyarmataikat

IV.

A napóleoni háborúk

(1804-15)

Előzmények:

- Francia forradalom liberális eszméi -> félnek az abszolutista országok, hadat üzennek Fr.o.-nak, hogy visszaállítsák a király hatalmát
- Napóleon Észak-Itáliában sikeresen harcol az osztrákok ellen
- El akarta foglalni Egyiptomot, de az angol flotta megveri
- 1799-ben puccsal megszerzi a hatalmat
- 1804-ben császárrá koronázza magát

Fontosabb csaták a napóleoni háborúkból:

Helyszín	Évszám	Győztes	Csata következménye / híres mint...
Trafalgar-fok	1805	Döntő brit győzelem	Francia flotta megsemmisül, Napóleon nem tudja megszállni Angliát
Austerlitz	1805	Döntő francia győzelem	„három császár csatája”, Napóleon egyik legfényesebb győzelme

Jéna	1806	Francia győzelem	Poroszok menekülni kényszerülnek
Friedland	1807	Francia győzelem	Poroszok és oroszok súlyos vereséget szenvednek
Wagram	1809	Francia győzelem	A schönbrunni béke alapján I. Ferenc lánya, Mária Lujza feleségül megy Napóleonhoz
Borogyinó	1812	Szoros francia győzelem	A franciák nagy veszteségeket szenvednek, az oroszok felgyújtják Moszkvát, Napóleon seregének nagyrésze elpusztul a hideg miatt
Lipcse	1813	A hatodik koalíció győzelme	„népek csatája”, Napóleon vereség szenved, lemond, majd Elba szigetére száműzik
Waterloo	1815	A hetedik koalíció győzelme	Napóleont Szent-Ilona szigetére száműzik, ahol 1821-ben meg is hal

A bécsi kongresszus (1814-15):

- Az Orosz Birodalmat ettől kezdve nagyhatalomként kezelik
 - megkapta Finnországot, Besszarábiát, illetve a Lengyel Királyság egy részét,
- Franciaországban az 1789-es forradalom előtti határokat állítják vissza,
- Nagy-Britannia szigeteket, szorosokat kapott, amivel növelte tengeri erejét (többek között ekkor került hozzájuk Málta is),
- Poroszország a Rajna-vidéken és Szászországban terjeszkedett,
- Hollandia pedig megkapta Belgiumot.
- Létrejön a Szent Szövetség